II. Piliakalniai ir geležies amžiaus gyvenvietės
Iron Age Hillforts and Settlements

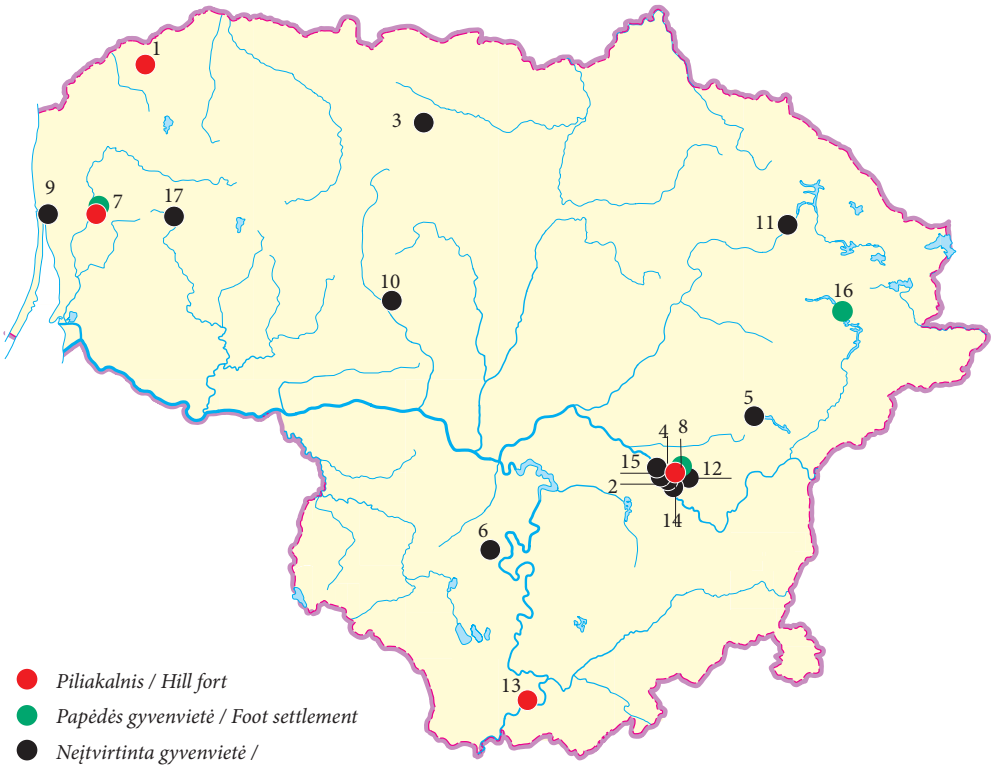

1. *Apuolė*
2. *Bielazariškės*
3. *Daugėlaičiai*
4. *Dembuvka*
5. *Dubingiai (žr. VII)*
6. *Kabinės*
7. *Kalniškė ir*
8. *Kernavė (ir)*
9. *Klaipėda (žr. II)*
10. *Kušeliškė*
11. *Levizarai (žr. III)*
12. *Liaukiškiai*
13. *Liškiava*
14. *Molynė*
15. *Padvariai*
16. *Papiliakalnė*
17. *Rietavas (žr. VIII)*

Darius Balsas

Liškiavos piliakalnio tyrimai

2014 m. BRIAI kartu su Lenkijos mokslų akademijos Archeologijos ir etnologijos institutu pratęsė 2013 m. atnaujintus archeologinius tyrimus Liškiavos piliakalnyje (*ATL 2013 metais*, V., 2014, p. 49–51) (1 pav.). 1962, 1975, 1977 ir 2013 m. piliakalnis buvo kasinėtas, 2005 ir 2013 m. – žvalgytas.

2014 m. Liškiavos piliakalnyje buvo ištirtos dvi 2x5 m dydžio perkasos 11 ir 12 – iš viso bendras 20 m² dydžio plotas. Piliakalnio aikštelėje aptiktas 6–50 cm storio I tūkst. pr. Kr. – I tūkst. viduriu datuojamas kultūrinis sluoksnis, kuriame rasta keramikos brūkšniuotu ir lygiu paviršiumi, gyvūnų kaulų bei titnago dirbinių (2 pav.). Sluoksnyje 40–50 cm gylyje atidengta nuo 6x5x3 iki 18x12x9 cm dydžio apdegusių ir suskeldėjusių akmenų koncentracija (3 pav.). Akmenys sudaro apie 1,1 m skersmens netaisyklingą apskritimą, kuris žymi buvusio židinio vietą.

Piliakalnio papėdėje fiksuotas 95–105 cm storio XVII a. pradžios – XX a. II pusės sluoksnis. Jame išskirti 3 horizontai: I horizontas datuojamas XX a. II puse, II horizontas – XVIII a.,

1 pav. Tyrimų situacijos planas: 1 – Liškiavos dvarvietė (UK 30286); 2 – Liškiavos piliakalnis (UK 3658); 3 – kalnas ir akmuo (UK 23142); 4 – 2013 m. geomagnetinių tyrimų vieta; 5 – 2014 m. tyrimų vieta; 6 – 2013 m. tyrimų vieta; 7 – 2005 m. tyrimų vieta; 8 – 1977 m. tyrimų vieta; 9 – 1975 m. tyrimų vieta. D. Balso brėž.

Fig. 1. Situation plan of the excavation: 1 – Liškiava Manor site (UK 30286); 2 – Liškiava Hillfort (UK 3658); 3 – the hill and the stone (UK 23142); 4 – the 2013 geomagnetic survey site; 5 – the 2014 investigation site; 6 – the 2013 investigation site; 7 – the 2005 investigation site; 8 – the 1977 investigation site; 9 – the 1975 investigation site.

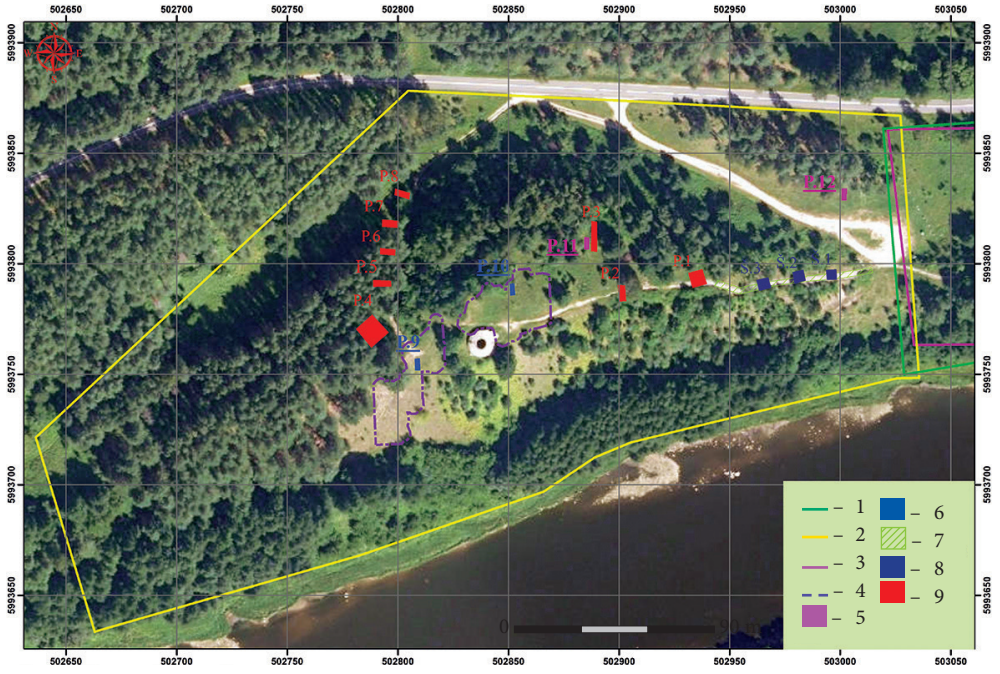

2 pav. Keramika iš perkasos 11. D. Balso nuotr.
Fig. 2. Pottery from trench 11.

III horizontas – XVII a. pradžia – XVII a. pabaiga. I horizontą sudaro XX a. II pusėje suformuoti permaišyti priesmėlio, smėlio ir molio sluoksniai, kurių bendras storis 45–60 cm. Šie sluoksniai suformuoti lyginant šalia piliakalnio esantį reljefą bei tiesiant į Š nuo piliakalnio esantį kelią. II horizontas fiksuotas 45–60 cm gylyje. Jo sluoksnio storis siekia 15–30 cm. Sluoksnį sudaro pilkšvas priesmėlis, kuriame rasta grubiai žiestų molinių puodų šukių. Viena iš jų dengta skaidria ruda glazūra. II ir III horizontus skiria supustyto gelsvo smėlio tarpsluoksnis. III horizontas fiksuotas 70–90 cm gylyje. Jo sluoksnio storis yra 20–25 cm. Sluoksnį sudaro pilkas smėlis, kuriame rasta neglazūruotų žiestų ir lipdytų puodų šukių. Beveik visos šukės degtos redukcinėje aplinkoje. Taip pat rastas vienas lėkštės fragmentas, dekoruotas balta glazūra su žaliu augaliniu ir rudu linijiniu ornamentu. III kultūrinio sluoksnio horizontą galima sieti su XVII a. pradžios – XVII a. pabai-

3 pav. Perkasa 11 40–50 cm gylyje iš Š. D. Balso nuotr.
Fig. 3. Trench 11 at a depth of 40–50 cm, as seen from the N.

gos dvaru, kuris buvo įrengtas dabartinio Liškiavos alkakalnio aikštelėje.

Tyrimų metu aptikti 172 radiniai, tarp kurių buvo 166 buitinės keramikos šukės, 4 titnago dirbiniai, gyvūnų kaulai ir kt. Archeologiniai radiniai perduoti į LNM.

The excavation of Liškiava Hillfort

In 2014, trenches 11 and 12 (each 2 x 5, a total of 20 m^2) were excavated at Liškiava Hillfort (South Lithuania) (Fig. 1). A 6–50 cm thick, 1st-millennium BC – mid-1st-millennium AD cultural layer, which contained pottery with brushed and smooth surfaces (Fig. 2), animal bones, and flint artefacts, was discovered in the hillfort's enclosure. A roughly 1.1 m diameter, irregular round concentration of burnt and split stones from 6 x 5 x 3 to 18 x 12 x 9 cm in size was unearthed at a depth of 40–50 cm in the layer and mark a former hearth site (Fig. 2). A 95–105 cm thick early 17th – second half of the 20th-century layer was recorded at the hillfort's foot.

Karolis Duderis

Kušeliškės neįtvirtinta gyvenvietė

Kušeliškės neįtvirtintos gyvenvietės (Raseinių r., Šiluvos sen.) (UK 2304) teritorijoje bei vizualinės apsaugos zonos pozonyje buvo planuojama tiesti šviesolaidinį kabelį. Kadangi šioje gyvenvietėje archeologiniai tyrimai anksčiau nevykdyti, būsimos trasos vietoje atlikti žvalgomieji tyrimai. Jų metu ištirtos 3 perkasos bei 8 šurfai – iš viso 48 m^2 plotas (1 pav.). Tyrimų metu aptikti 43 radiniai, iš kurių 25 atsitiktiniai, rasti vizualiai žvalgant ariamą lauką neįtvirtintos gyvenvietės ŠV pusėje.

Kušeliškės neįtvirtinta gyvenvietė yra apie 250 m į ŠV nuo kelio Raseiniai–Šiluva tilto per

1 pav. Situacinis planas: 1 – perkasa; 2 – šurfas; 3 – atsitiktinių radinių radimvietė. K. Duderio brėž.

Fig. 1. Situation plan of the 2014 excavations: 1 – trench; 2 – test pit; 3 – find place of the chance finds.

